

Sygn. akt I C 2354/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Opolu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Jan Papka
Protokolant:	Monika Król

po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2016 r. w Opolu

sprawy z powództwa: Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W.

przeciwko: R. M.

o uchylenie obowiązku rentowego

I. oddala powództwo.

Sygn. akt I C 2354/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 17 grudnia 2014 r. powód Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w W. domagał się uchylenia obowiązku płatności renty na rzecz pozwanego R. M., zasądzonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Opolu I Wydział Cywilny z dnia 20 września 2013 r., sygn. akt I C 964/13 w związku z wyczerpaniem sumy ubezpieczenia. Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych i kosztów opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa i pełnomocnictwa substytucyjnego w wysokości 34 zł.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż pozwany R. M. w dniu 2 listopada 1992 r. uległ wypadkowi komunikacyjnemu, został potrącony przez Z. M. kierującego samochodem osobowym marki M. o nr rej. (...), który nie posiadał ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Na skutek zdarzenia R. M. doznał obrażeń ciała w postaci otwartego złamania trzeciego stopnia obu kości lewego podudzia w dalszej 1/3 długości z rozległymi ranami podudzia lewego i zmiążdżenia tkanek miękkich tego podudzia, stłuczenia głowy z otarciami naskórka twarzy oraz otarć naskórka prawej ręki. Powód na skutek zgłoszenia szkody komunikacyjnej przez pozwanego wypłacił na jego rzecz w dniu 3 lutego 1994 r. kwotę 10.000 zł oraz kwotę 6,381,90 DM, łącznie w złotych polskich kwotę 17.944,63 zł. W dniu 11 czerwca 1996 r. strony zawarły ugodę, na podstawie której powód wypłacił pozwanemu kwotę 40.000 zł, która zgodnie z treścią ugody zaspakajała w pełni roszczenia pozwanego. R. M. wytoczył przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w W. powództwo o zasądzenie renty wyrównawczej, na skutek którego Sąd Okręgowy w Opolu Wydział I Cywilny wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2001 r. zasądził na rzecz R. M. od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. kwotę 29.913,08 zł wraz z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym w wysokości 30 %, kwotę 2.216 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz rentę miesięczną w kwocie 1.216,34

zł, poczynając od dnia 1 maja 2001 r. płatną do dnia 15-go każdego miesiąca. Powód realizując w/w wyrok zapłacił na rzecz pozwanego w dniu 30 maja 2001 r. kwotę 35.437,27 zł. Od lipca 2011 r. powód dokonywał płatności renty kwartalnie. Powód podwyższył kwotę renty w dniu 1 stycznia 2002 r. z kwoty 1.216,34 zł do kwoty 3.238,40 zł, w dniu 1 kwietnia 2003 r. do kwoty 3.817,15 zł z wyrównaniem za okres od dnia 1 czerwca 2001 r. do 31 marca 2003 r., w dniu 1 lipca 2004 r. do kwoty 4.173,91 zł z wyrównaniem za okres od dnia 1 stycznia 2003 r. do dnia 30 czerwca 2004 r., od dnia 1 stycznia 2005 r. ustalił wysokość renty na kwotę 4.017,68 zł, z wyrównaniem za okres od dnia 1 stycznia 2004 r. do dnia 31 grudnia 2004 r. Powód poinformował pozwanego w piśmie z dnia 17 kwietnia 2012 r., że w dniu wypadku obowiązywała suma gwarancyjna w wysokości 720.000 zł (po denominacji), zaś z rentą za II kwartał 2012 r. zrealizowano już wypłaty na kwotę 621.000 zł. R. M. pozwem z dnia 21 stycznia 2013 r. domagał się zmiany wyroku Sądu Okręgowego w Opolu i zasądzenia od Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. renty uzupełniającej w kwocie 4.017 z miesięcznie oraz podniesienia górnego limitu odpowiedzialności Funduszu z kwoty 720.000 zł do kwoty 2.500.000 euro. Precyzując swoje żądanie R. M. wskazał, iż domaga się zasądzenia jedynie renty wyrównawczej. Sąd Rejonowy w Opolu Wydział I Cywilny wyrokiem z dnia 20 września 2013 r. orzekł zgodnie z żądaniem pozwu. R. M. na podstawie w/w wyroku zaopatrzonego w klauzulę wykonalności wszczął postępowanie egzekucyjne, w którym komornik sądowy zajął rachunek bankowy Funduszu na kwotę 12.053,04 zł. Łącznie powód wypłacił na rzecz

pozwanego kwotę 732.109,72 zł, w tym należność główną z tytułu zadośćuczynienia, odszkodowania i renty w kwocie 726.463,49 zł. Zgodnie z § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 1990 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Z 1990 r., Nr 89, poz. 527) w brzmieniu na dzień powstania szkody „Ryzyko przejmowane w ramach ubezpieczenia OC gwarantowane jest odpowiedzialnością ubezpieczyciela w odniesieniu do jednego zdarzenia sumą ubezpieczenia 7,2 mld zł”, tj. po denominacji do kwoty 720.000 zł. Zgodnie z art. 824 k.c. w brzmieniu obowiązującym na dzień 3 października 1992 r. „Suma ubezpieczenia ustalona w umowie stanowi górną granicę odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń”. Z uwagi na wyczerpanie sumy gwarancyjnej będącej górną granicą odpowiedzialności zasadne jest uchylene obowiązku rentowego na podstawie art. 907 § 2 k.c. stanowiącego, iż „Jeżeli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub umowie.”

Pozwany R. M. w piśmie procesowym z dnia 2 marca 2015 r. stanowiącym odpowiedź na pozew z powództwem wzajemnym wniósł o oddalenie powództwa w całości, ponadto przywrócenia na czas procesu egzekucji komorniczej należnej renty oraz zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych. W ramach powództwa wzajemnego R. M. wniósł o zasądzenie skapitalizowanej renty w wysokości 1.172.083,20 zł oraz o uznanie, że przysługująca pozwanemu renta nie doznaje ograniczeń z uwagi na wyczerpanie sumy gwarancyjnej, a ponadto wniósł o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż wyczerpanie sumy ubezpieczenia nie wpływa na obowiązek spoczywający na powodzie. Pozwany nie zawierał z powodem umowy ubezpieczenia, stąd też nie jest wiążąca dla niego suma ubezpieczenia. W trakcie wyjazdu za granicę, podczas którego doszło do wypadku, pozwany posiadał tzw. Zieloną Kartę, której Polska była i nadal jest sygnatariuszem, z wysokością sumy ubezpieczenia na kwotę 15 mln DM, tj. obecnie 7,5 mln euro. Powód nie zastosował się do przestrzegania prywatnego prawa międzynarodowego, które w wypadku znacznych różnic ekonomicznych wyrównuje ewentualne straty wynikające z tej różnicy. Te same dowody, kolejny raz powołane przez powoda, zostały przedłożone jedynie w celu przedłużenia postępowania i nie wnoszą niczego nowego do sprawy, która została rozpoznana przez inne sądy. Pozwany wskazał, iż ma dwójkę małych dzieci w wieku 8 lat, ponadto nie może korzystać z pomocy socjalnej, albowiem oficjalnie ma przyznaną rentę wyrównawczą przez sąd. Z uwagi na całkowitą niezdolność do pracy, ograniczenie możliwości w przedmiocie egzekwowania należnej renty wyrównawczej, kłopoty z poruszaniem się, brak środków na pokrycie wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika, uchylanie się powoda w płatności renty, stres pozwanego i jego rodziny przemawia za zastosowaniem art. 447 k.c. i zmianę renty wyrównawczej na rentę skapitalizowaną. Pozwany obliczył rentę po 1.000 euro miesięcznie przez okres 20 lat oraz kwotę 50.000 euro z przeznaczeniem na zaspokojenie w przyszłości kosztów ewentualnych zabiegów bądź operacji, opieki medycznej, lekarstw, sprzętu rehabilitacyjnego bądź pomocniczego w wieku starszym.

Sąd Rejonowy w Opolu Wydział I Cywilny postanowieniem z dnia 8 maja 2015 r. sprawdził wartość przedmiotu sporu w sprawie z powództwa wzajemnego i ustalił ją na kwotę 1.172.083,20 zł, uznał się niewłaściwym i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Opolu Wydział I Cywilny jako miejscowo i rzeczowo właściwemu.

Sąd Okręgowy w Opolu Wydział I Cywilny zarządzeniem z dnia 2 września 2015 r.

zarządził zwrot pozwu wzajemnego R. M., następnie postanowieniem z dnia 30 września 2015 r. przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu Wydział I Cywilny w O..

Powód w piśmie procesowym z dnia 7 grudnia 2015 r. w całości podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie i wszystkie zgłoszone wnioski dowodowe oraz wyrażone powództwo.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

R. M. w dniu 2 listopada 1992 r. uległ wypadkowi komunikacyjnemu, został potrącony przez Z. M. kierującego samochodem osobowym marki M. o nr rej. (...). Sprawca zdarzenia nie zawarł umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. R. M. na skutek zdarzenia doznał obrażeń ciała w postaci otwartego złamania trzeciego stopnia obu kości lewego podudzia w dalszej 1/3 długości z rozległymi ranami podudzia lewego i zmiążdżenia tkanek miękkich tego podudzia, stłuczenia głowy z otarciami naskórka twarzy oraz otarć naskórka prawej ręki (okoliczności bezsporne).

Powód na skutek zgłoszenia szkody komunikacyjnej przez pozwanego wypłacił na jego rzecz w okresie od dnia 9 lutego 1994 r. do dnia 18 września 2014 r. zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, odszkodowania oraz rentę w łącznej wysokości 726.463,49 zł.

(dowód: zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z dnia 09.09.2014 r., k. 16,

zawiadomienie o zajęciu rachunku bankowego z dnia 09.09.2014 r.,

k. 17-18, wyrok Sądu Rejonowego w Opolu I Wydział Cywilny z dnia

20.09.2013 r., k. 19, 42, wyrok Sądu Okręgowego w Opolu I Wydział

Cywilny z dnia 26.04.2001 r., k. 20, 43, ugoda z dnia 27.05.1996 r., k. 23,

zestawienie wypłat, k. 24, pismo powoda z dnia 13.12.1993 r., k. 25,

potwierdzenie przelewu z dnia 02.02.1994 r., k. 26, arkusz likwidacyjny,

k. 27, pismo powoda z dnia 12.06.1996 r., k. 28-29, potwierdzenie

przelewu z dnia 08.07.1996 r., k. 30, arkusz likwidacyjny z dnia

12.06.1996 r., k. 31, zawiadomienie o przyznaniu świadczenia z dnia

28.05.2001 r., 02.07.2001 r., 11.10.2001 r., 03.12.2001 r., 11.02.2002 r.,

26.03.2002 r., 26.06.2002 r., 02.10.2002 r., 15.01.2003 r., 03.03.2003 r.,

18.03.2003 r., 17.06.2003 r., 11.09.2003 r., 08.12.2003 r., 31.03.2004 r.,

07.07.2004 r., 15.09.2004 r., 30.12.2004 r., 10.03.2005 r., 21.06.2005 r.,

19.09.2005 r., 05.12.2005 r., 14.03.2006 r., 19.06.2006 r., 21.09.2006 r.,

**13.12.2006 r., 27.03.2007 r., 20.06.2007 r., 18.09.2007 r. 05.12.2007 r.,
31.03.2008 r., 15.07.2008 r., 29.09.2008 r., 22.12.2008 r., 24.03.2009 r.,
23.06.2009 r., 28.09.2009 r., 22.12.2009 r., 31.03.2010 r., 13.07.2010 r.,
22.09.2010 r., 04.01.2011 r., 01.04.2011 r., 28.06.2011 r., 22.09.2011 r.,
28.12.2011 r., 11.04.2012 r., 21.06.2012 r., 16.10.2012 r., 03.01.2013 r.,
18.03.2013 r., 15.07.2013 r., 11.10.2013 r., 28.10.2013 r., 15.01.2014 r.,
04.04.2014 r., k. 32)**

Pozwany został poinformowany przez powoda w piśmie procesowym z dnia 17 kwietnia 2012 r., że w dniu wypadku obowiązywała suma gwarancyjna w wysokości 7,2 mld zł, tj. 720.000 zł po denominacji.

(dowód: pismo powoda z dnia 04.04.2011 r., k. 21, pismo powoda z dnia

17.04.2012 r., k. 22, pismo pozwanego z dnia 02.04.2012 r., k. 98,

pismo powoda z dnia 22.06.2012 r., k. 99)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie i podlegało oddaleniu.

Spór pomiędzy stronami dotyczył zakresu odpowiedzialności powoda Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. z tytułu szkody i krzywdy jaka powstała u pozwanego R. M. na skutek wypadku komunikacyjnego w dniu 2 listopada 1992 r. Powód wskazywał, iż jego odpowiedzialność kończy się wraz z przekroczeniem sumy gwarancyjnej w wysokości 720.000 zł (7.200.000.000 zł przed denominacją), co przemawia za uchyleniem obowiązku rentowego, zaś pozwany uważał, iż nie ma podstaw do uchylenia obowiązku świadczenia powoda na jego rzecz. Bezsporne w rozpoznawanej sprawie pozostawały okoliczności zdarzenia powodującego szkodę. Pozwany R. M. nie zakwestionował wyliczenia jakie przedstawił powód w zakresie wysokości wypłaconych świadczeń oraz przekroczenia kwoty 720.000 zł. Wobec dokonania zwrotu pozwu R. M. obejmującego powództwo wzajemne, przedmiotem sporu pozostawała jedynie kwestia uchylenia obowiązku rentowego.

Od 1 stycznia 1991 r. rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 1990 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów

mechanicznych w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. z 1990 r., Nr 89, poz. 527) ustalało górną granicę odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń na poziomie kwoty 720.000 zł (7.200.000.000 zł przed denominacją). Powyższy limit odpowiedzialności (suma gwarancyjna), na podstawie różnych przepisów, był na przestrzeni lat sukcesywnie podnoszony. Obecnie obowiązująca suma gwarancyjna z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych (ubezpieczenie OC) wynosi równowartość 5.000.000 euro. Odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia OC, a co za tym idzie także zastępcza odpowiedzialność Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. ograniczona jest wysokością sumy gwarancyjnej obowiązującą w dniu wypadku skutkującego szkodą. Ma to szczególne znaczenie w wypadku długoletniego, czyli tak jak w niniejszej sprawie wypłacania osobom poszkodowanym w wypadkach komunikacyjnych rent z tytułu zwiększonych potrzeb i utraconych zarobków (art. 444 k.c.) zaistniałych w latach dziewięćdziesiątych XX wieku, bowiem w wielu sytuacjach dochodzi do wyczerpania sumy gwarancyjnej, co uprawnia ubezpieczyciela do zaprzestania wypłat.

Zdarzenie powodujące powstanie obowiązku świadczenia przez powoda miało miejsce w dniu 2 listopada 1992 r., stąd też ocena podstawy i zakresu obowiązku rentowego została skonfrontowana z przepisami obowiązującego wówczas reżimu prawnego.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. 1990, Nr 59, poz. 344):

„Zadaniem Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego jest wypłacanie odszkodowań z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w art. 4 pkt 1 i 3:

- 1) za szkody na osobie, gdy sprawca szkody nie mógł być zidentyfikowany,
- 2) za szkody na mieniu i osobie, gdy sprawca szkody nie posiadał ubezpieczenia obowiązkowego.”

Odpowiedzialność Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego ma charakter zastępczy, ma na celu chronić poszkodowanego przed brakiem możliwości zaspokojenia swych roszczeń z tytułu zdarzeń komunikacyjnych, których sprawca miał obowiązek,

jednakże nie zawarł ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Zgodnie z art. 824 § 1 k.c. w brzmieniu na dzień 2 listopada 1992 r. „Jeżeli nie umówiono się inaczej, suma ubezpieczenia ustalona w umowie stanowi górną granicę odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń.”

Suma gwarancyjna, której wysokość jest określana w umowie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, w tym również w obowiązkowym ubezpieczeniu OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, stanowi wyrażone kwotowo górne ograniczenie odpowiedzialności gwarancyjnej zakładu ubezpieczeń z konkretnej umowy ubezpieczenia OC.

W odniesieniu do umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, które były zawierane w latach 90-tych ubiegłego wieku należy wskazać, iż w okresie od dnia 1 stycznia 1990 r. do dnia 31 grudnia 2003 r. wysokość minimalnej sumy gwarancyjnej w ubezpieczeniu OC komunikacyjnym była określona w wysokości równoważności w złotych kwoty 600 tys. euro, przy czym suma ta była ustanowiona na jedno zdarzenie niezależnie od liczby poszkodowanych i obejmowała łącznie szkody na osobie i szkody w mieniu. Dodać trzeba, że kwota ta, jakkolwiek znacznie niższa od obecnie obowiązującej, również była zgodna z przepisami prawa europejskiego art. 1 ust. 2 tzw. drugiej dyrektywy komunikacyjnej UE z dnia 30 grudnia 1983 r. w sprawie ujednoczenia przepisów państw członkowskich dotyczących ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów samochodowych (84/5/EWG).

Ponadto wprowadzenie zasady odpowiedzialności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego za szkody osobowe w sytuacji wyczerpania się sumy gwarancyjnej z umowy ubezpieczenia OC komunikacyjnego oraz zastosowanie tej zasady do umów zawieranych w przeszłości stanowiłoby naruszenie kodeksowej zasady nieretroakcyjności prawa. Norma *lex retro non agit*, wskazana w art. 3 k.c., stanowi o tym, że ustawodawca nie może ustanawiać przepisów, które wiązałyby skutki prawne ze zdarzeniami prawnymi mającymi miejsce w przeszłości, zwłaszcza jeśli stan taki dotyczy sporadycznych przypadków.

Odpowiedzialność Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego jest zatem ograniczona do kwoty sumy gwarancyjnej ubezpieczenia, które powinien zawrzeć sprawca zdarzenia, a którego wysokość została określona w przepisach wykonawczych. Sumę gwarancyjną w chwili powstania szkody określało rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 1990 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. z 1990 r., Nr 89, poz. 527). W § 14 ust. 1 cyt. rozporządzenia „Ryzyko przejmowane w ramach ubezpieczenia OC gwarantowanej jest odpowiedzialnością ubezpieczyciela w odniesieniu do jednego zdarzenia sumą ubezpieczenia 7,2 mld zł”, co stanowi po denominacji kwotę 720.000 zł. W tym miejscu wskazać należy, iż: „Suma gwarancyjna wyznacza górny limit odszkodowania, w tym wypłat z tytułu renty, bez względu na to, jak długo miałyby trwać jej wypłaty. (patrz: uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 17 maja 2006 r., sygn. III CZP 150/06).

Stosownie do treści art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Odpowiedzialność ta nie jest jednak nieograniczona. Odpowiedzialność za ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia OC ograniczona jest wysokością sumy gwarancyjnej obowiązującą w dniu wypadku skutkującego szkodą.

Tożsame, co do zasady stanowisko wyraził Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 22 kwietnia 2009 r., w którym wskazał, że:

„Suma gwarancyjna (w tym wypadku 720.000 zł po denominacji) wedle § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 1990 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 89, poz. 527) wyznacza kwotową granicę odpowiedzialności pozwanego stanowiąc istotny element tego typu umowy. Przy czym jest to próg minimalny w tym sensie, że poniżej tej kwoty nie można było się umówić.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 22 kwietnia 2009 r., sygn. akt I ACa 144/09).

Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd dokonał oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, na podstawie której ustalił, iż powód wypłacił na rzecz pozwanego kwotę przekraczającą sumę ubezpieczenia. Okoliczność ta wynika m.in. z zestawienia płatności przedłożonej przez powoda, tożsamy z treścią zawiadomień o przyznaniu świadczenia. Dokumenty te nie budzą wątpliwości Sądu, ponadto nie były kwestionowane przez pozwanego. W tak ustalonym stanie faktycznym, zaznaczyć należy, iż powód dokonał zapłaty na rzecz pozwanego kwoty przewyższającej sumę ubezpieczenia przed dniem wytoczenia powództwa o uchylenie obowiązku rentowego.

Zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego zawartym w wyroku z dnia 2 lutego 2011 r. III CZP 128/10: „Wyczerpanie sumy gwarancyjnej pociąga za sobą nie tylko ustanie odpowiedzialności, lecz także wygaśnięcie kontraktowego zobowiązania ubezpieczyciela do zapłaty odszkodowania. Za taką wykładnią przemawia również brzmienie zasadniczego dla ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej art. 822 § 1 oraz art. 827 § 1 k.c. Zgodnie z art. 822 § 1 k.c., umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zobowiązuje ubezpieczyciela do zapłaty odszkodowania określonego w umowie, a nie odpowiadającego rzeczywistej wysokości szkody, natomiast art. 827 § 1 zdanie pierwsze k.c. stanowi, że ubezpieczyciel jest wolny od odpowiedzialności, jeżeli ubezpieczający wyrządził szkodę umyślnie.” W rozpoznawanej sprawie odpowiedzialność powodowego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego nie ma charakteru odpowiedzialności kontraktowej, lecz jest odpowiedzialnością zastępczą wynikającą z ustawy, jednakże nie ma to – w ocenie Sądu – wpływu na zasadę ustania odpowiedzialności za nieubezpieczonego sprawcę za skutki zdarzenia na skutek wyczerpanie sumy gwarancyjnej.

Podobne stanowisko wyraził Sąd Okręgowy w Zamościu I Wydział Cywilny w wyroku z dnia 13 listopada 2015 r. sygn. akt I C 1012/14., wskazując, że: „Wyczerpanie sumy gwarancyjnej powoduje wygaśnięcie zobowiązania, a poszkodowany może doprowadzić do przedłużenia lub rozszerzenia obowiązku wypłaty świadczeń przez zakład ubezpieczeń, wnosząc powództwo o ukształtowanie stosunku prawnego oparte na nadzwyczajnej zmianie stosunków, a odwołujące się do regulacji zawartej w art. 357¹ k.c., tym niemniej pozew taki musi być wniesiony jeszcze przed wyczerpaniem tej sumy.”

Wyczerpanie sumy gwarancyjnej powoduje wygaśnięcie zobowiązania ubezpieczyciela, a tym samym wygaśnięcie obowiązku Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego jako zobowiązanego zastępczo, bowiem jego sytuacja parna nie może być gorsza, niż ubezpieczyciela.

Takie też stanowisko zaprezentował Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 lutego 2011 r., sygn. III CZP 128/10 (OSNC 2011/10/108), w tezie, w której wskazał, że zapłata przez zakład ubezpieczeń – po powstaniu tytułu wykonawczego zobowiązującego go do spełnienia świadczenia odszkodowawczego o charakterze okresowym – kwoty pieniężnej odpowiadającej sumie gwarancyjnej ustalonej w umowie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, może stanowić podstawę powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności (art. 840 § 1 pkt 2 w zw. z art. 824 § 1 k.c.). W

uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy stwierdził jednoznacznie, że wyczerpanie sumy gwarancyjnej pociąga za sobą nie tylko ustanie odpowiedzialności, lecz także wygaśnięcie kontraktowego zobowiązania ubezpieczyciela do zapłaty odszkodowania. Podobne stanowisko zostało przyjęte przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 października 2012 r., sygn. II CSK 646/11. Skoro zobowiązanie powoda wygasło przed wniesieniem pozwu, to tym samym obowiązek zapłaty renty ustał i sąd nie może uchylić tego obowiązku orzeczeniem prawo kształującym, jakie mogłoby zapaść na podstawie art. 907 § 2 k.c. W konsekwencji powództwo główne podlega oddaleniu.

Skoro obowiązek rentowy Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego wobec R. M. wygasł na skutek przekroczenia sumy ubezpieczenia, nie mógł zostać skutecznie uchylony, bowiem w chwili złożenia pozwu nie istniał. „Skoro zobowiązanie powoda wygasło przed wniesieniem pozwu, to tym samym obowiązek zapłaty renty ustał i sąd nie może uchylić tego obowiązku orzeczeniem prawo kształującym, jakie mogłoby zapaść na podstawie art. 907 § 2 k.c.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie Wydział I Cywilny z dnia 29 października 2014 r., sygn. akt I ACa 981/14).

Na podstawie art. 907 § 2 k.c. „Jeżeli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub

w umowie.” Regulacja ta nie znajduje jednak zastosowania do świadczenia, które wygasło, a tym samym nie istnieje. Nie sposób bowiem uchylić obowiązku, który wygasł. Wobec tak ustalonego stanu faktycznego sprawy, a także poczynionych rozważań, powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na marginesie jedynie wskazać należy, iż – zdaniem Sądu – ochrona interesu prawnego powoda zmierzającego do ustania wypłaty na rzecz pozwanego świadczenia w dalszej części przenoszącej sumę wyczerpaną sumę gwarancyjną może mieć miejsce w drodze powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie powołanych powyżej przepisów orzeczono jak w sentencji wyroku.